

EDITORIAL

Kab-uton an hustisya para ha mga biktima han pasista nga estado

Ha paghandum han mga Pilipino ha Undas, handumon liwat naton an ngatanan nga nagin biktima han pangabuso han pasista nga rehimen. Ihatag naton an pinakahitaas nga pagpapasidungong ha ira, ngan utro nga padig-unon an saad nga kab-uton an hustisya pinaagi han pagpakyas ha pasismo han rehimen US-Marcos ngan pagpasulong han gerra han katawhan.

Pasidunggan naton an ngatanan nga kadre han Partido, Pula nga kumander ngan mangaraway, kasama ngan masa nga ginhalad an ira kinabuhi para ha rebolusyon. Tagan naton hin nalalain nga pagkilala an mga kadre han Partido ha Eastern Visayas nga namartir ha nakalabay nga mga tuig, sugad kanda Helenita “Ka Elay” Pardalis, Mariano “Ka Paner” Adlao, Abdias “Ka Omar” Guadiana, Gil “Ka Biboy” Giray, Amadeo “Ka Boy” Adelanter, Rodrigo “Ka Kute” Lorezo, Bernabe “Ka Totoy” Linay, Jaime “Ka Jordan” Soledad, “Ka Mamoy” Sablan, “Ka Kara,” ngan “Ka Ali.” Higugmaan naton hira nga mga kasama, sangkay, mga kabakyang ha kuri ngan lipay, ha mga liko ngan birik han panmaihaan nga pakigbisog para ha pagtatalwas han katawhan. Utang naton ha ira sakripisyo an kusog ngan mapaso nga suporta nga gintatagamtaman han rebolusyunaryo nga kagiusan yana.

Hinumdumon naton an mga kasama ngan masa nga patraydor nga ginpatay han pasista nga rehimen. Bug-os kusog naton nga iguliat an hustisya para ha ira. Sukton naton labina hira Marcos ngan Duterte ha ngaran han mga biktima han gerra kontra druga ngan todo-gerra han panmuypoy nga nagtarget diri la ha mga rebolusyunaryo, kundi hasta an mga aktibista, mga kabras ngan ordinaryo

nga sibilyan. Aada ha ira mga kamot an dugo han yukut-yukot nga napatay ha kalamidad, kagutom, kakablasan, ngan kawaray serbisyo ngan hustisya tungod ha kriminal nga kapasibayan ngan kawaray-pulos han ira pan-gub-yrnuhan.

Nakikibisog kita ha ngaran han mga kasama ngan masa nga waray basaranan nga nag-aantos ha mga prisuhan, ha mga komunidad nga gin-“lock-down,” ngan ha lusak han kakablasan. Pukaw kita nga an hustisya para ha mga biktima han pasista nga estado diri basta nga ighahatag, kundi makab-ot pinaagi han puno-hin-sakripisyo nga pakigbisog agud pagbagsakon an naghadadi nga sistema ngan tukuron an usa

nga katilingban nga tinuod nga nagpasulong han interes han katawhan.

Ha aton dirudiretso nga pagpakyas ha todo-gerra han rehimen US-Marcos, hinumdumon naton nga amkon naton an baul-karikuhan han mga leksyon nga ginhalaran han kinabuhi han katawhan nga naato. Ginpapadig-on hini an aton determinasyon nga magkaurusa, tumapod ha kusog han kada tagasa, ngan maisugon nga ipasulong an gerra han katawhan tubtub makab-ot an hul-os nga kadaugan, anupaman nga ulang an aton atubangon. ■

Todo-gerra han 802nd IBde ha Leyte, ginpapakyas han BHB

Ha pagretiro diri pala maiha han kumander han 802nd Infantry Brigade nga hi Brig. Gen. Noel Vestuir, ginpabalunan hiya han Bagong Hukbong Bayan (BHB) han magkasunod nga taktikal nga opensiba kontra ha mga pasista nga tropa ha Javier ngan Jaro, Leyte. Pamatuod ini nga pakyas an todo-gerra han ha isla nga puypuyon an armado nga pag-ato han katawhan, tungod kay nag-uundong ini ha pananalumpigos ngan paniniyupi ha masa.

Tikang Enero, diri mamenos ha 99 nga barangay ha 15 nga munisipalidad (kalakip an duha nga syudad) ha isla an ginlasurbo han operasyon militar. Gin-gamit para dinhi an 14th IB ngan 93rd IB, kaupod an iba pa nga armado nga pwersa han estado sugad han 8th CMO Battalion ngan PNP.

Ha prubinsya han Leyte, 10 nga bungto an ginlupgop han mga operasyon. Kalakip dinhi an Baybay City nga hadton Pebrero la igindeklara nga nakapailarum ha Stable Internal Peace and Security Condition (SIPSC). Hadton Septyembre, piniritay nga ginpauli han militar ha baryo an mga residente han Brgy. Igang ngan Brgy. Hilapnitan bisan kun nali-libang hira nga magtrabaho ha uma. Igin-imponer naman an hamlet o “lock-down” ha Brgy. Caraye, Javier.

Ha Southern Leyte, lima nga bungto an nagin target han operasyon militar, kalakip an Saint Bernard nga igindeklara nga SIPSC hadton Marso. Klaro nga arbitraryo ngan buwa an mga deklarasyon nga SIPSC.

Kada nakada ha baryo, dirudiretso nga ginhahadlok han mga sundalo an masa. Ginpapatawag ha assembly an taghimaryo diin ginbibinuwaan hira ngan ginhahadlok nga maghatag la ngani hira bisan asin o bugas ha BHB poyde na hira prisuhon bug-os nga kinabuhi.

Pwersahay liwat nga ginpapasunder an mga pusil nga gin-gagamit han mga nanganganop.

Tikang pa hadton Agosto 15 nallalaturbo an sostenido nga focused military operations han 14th IB ngan 93rd IB ha MacArthur, Javier, Abuyog, Mahaplag, Albuera, Ormoc ngan Baybay. Ginlupgop na liwat han operasyon an mga bungto han Jaro, Carigara, Burauen ngan Sogod ha Southern Leyte. Ha luyo hini, madi-naugon pa gihapon nga nahilansar han BHB an mga opensiba ha bulig han masa.

Pasismo ha ngaran han paniniyupi

An todo-gerra han 802nd IBde ha isla han Leyte nagtutumuyo nga ig-

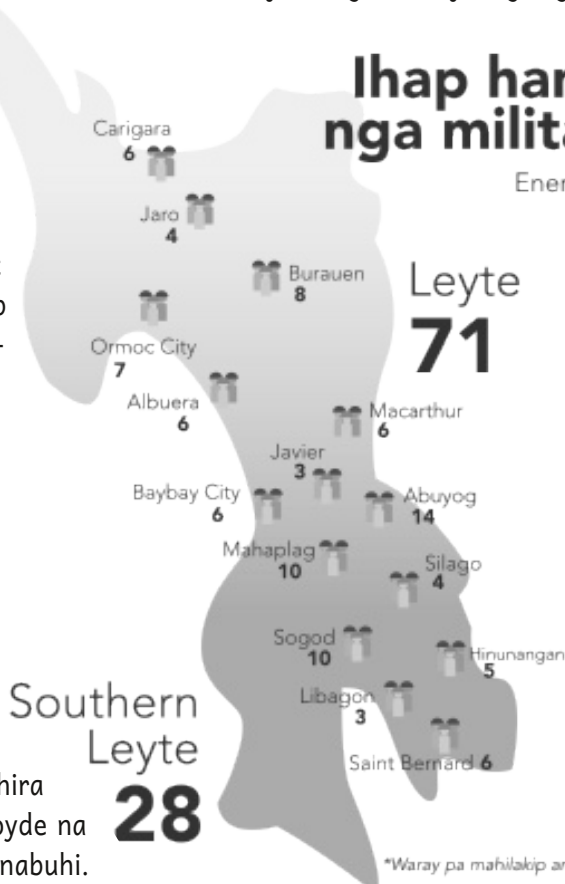
pabilin an makuri nga kamutangan han katawhan. An iginrarakudako hini nga “kamurayawan” amo an dirudiretso nga paniniyupi han dagko nga burgesya nga amo gihapon an hightaas nga upisyal han reaksyunaryo nga gubyerno.

Waray tinuod nga kamurayawan ngan kauswagan para ha mga Leyteño. Ha datos mismo han gubyerno, tikang 2015 tubtub 2023 waray na matanggal an Leyte ha 10 nga prubinsya ha nasud nga may pinakadamo nga kablas. Kahuman an deklarasyon han 8th Infantry Division hadton 2015 nga 25 nga bungto hini “waray na rebelde,” waray pa gihapon kauswagan nga natatagamtaman an katawhan.

Samtang, nagririko an pipira nga dinastiya. Pinakapoderoso ha prubinsya an pamilya Romualdez nga kaurupdan ni Ferdinand Marcos Jr. Labot ha ira mga pusisyon ha kongreso, party-list, ngan syudad han Tacloban, katin liwat ni Martin Romualdez an kadam-an ha mga kandidato ha Eastern Visayas nga nagdaug ha nakalabay nga eleksyon ilarum han partido nga Lakas-CMD. Diri urusahan nga samwak ha prubinsya an mga flood control project nga napamatud-an nga gatasan han korapsyon.

Huthutan naman han pamilya Mercado an ira balwarte nga Southern Leyte. Ha paglingkod ni Roger Mercado komo sekretaryo han DPWH hadton 2021-2022, milyun-milyon kapiso nga kontrata an iginhatag han ahensya ha kompaniya nga pananag-iya han mga korap nga kontraktor nga hira Sarah ngan Curlee Discaya.

Labot ha mga dinastiya, poderoso liwat ha prubinsya an dako nga kumprador nga hi Ramon Ang. Ha nakalabay nga eleksyon, 43% han nagdaug nga kandidato ha Leyte dinalagan ilarum han iya partido nga Nationalist People’s Coalition.

Makahiribang nga *wind energy project* ha Calbayog, gin-aatuhan

Naghimong hin baktas-protesta an mga taga-Calbayog City, Samar hadton Oktubre 26 agud tipahan an Gemini Wind Project. Plano hini nga itindog an 37 nga *wind turbine* ha syudad diin 13 hini ititindog ha sakob han Calbayog Pan-as Hanibayan Protected Landscape, usa nga *protected area* ngan surok han inumon nga tubig han 200,000 nga residente.

Pinartisipar ha protesta an mga estudyante, magturutdo, ngan mga doktor nga nagsuson ha paghatag-prayoridad han proyekto ha kita imbis nga depensahan an kagugub-an diin maki-kit-an an damo nga hayop ngan tanum. Nahiuna nga nagpahayag han pagtipa ha proyekto an mga lider relihiyoso, eskoylahan, mamamahayag, *mountaineer* ngan ordinaryo nga molupyo. Gin-himo liwat an pagpapapirma han petisyon nga nananawagan han pagpapaundang han proyekto.

An Gemini Wind Project *joint venture* han Vena Energy, usa nga kompaniya nga nakabase ha US, Vivant

Energy Corp han pamilya Garcia-Escano, ngan han Aboitiz Renewables. Ekstensyon ini han Lihangin Wind Project nga plano naman himuon ha baybayon han San Isidro, Northern Samar. An duha nga proyekto gin-duduso han Regional Development Council Gin-endorso naman han Sangguniang Panglungsod han Calbayog an Gemini Wind Project.

Sukwahi ha ginpapagawas han gubyrano,

nagseserbe an mga proyekto ha pribado nga kita. Antes pa matindog an mga planta 98% na han kuryente nga nahihimo ha Eastern Visayas tikang na ha *renewable energy*. Kundi diri man ini napupulsan han katawhan ngan nagpapabilin nga mahal an sukot ha kuryente. ■

Katungod han kalagsan, *hors de combat*, gintatalapas

NAG-ALERTO AN NATIONAL Democratic Front-Eastern Visayas (NDF-EV) ha dirudiretso nga pagtalapas han mga armado nga pwersa han rehimen Marcos ha katungod han mga rebolusyunaryo nga waray kapas umato.

Kalakip dinhi an mag-asawa nga Diosdado ngan Lilia Basilga, nga gin-dakop han 20th IB yana nga tuig bisan kun hadton 2019 pa hira nagretiro ha aktibo nga rebolusyunaryo nga buruhaton. Kaupod nira nga gindakop an anak nga hi Arvin.

Katin naman han 801st IBde an mag-asawa nga Bartolome “Ka Talyo” Alegria Admanan ngan “Ka Mamay” kahuman dakpon hadton 2024 bisan kun 2021 pa hira retirado. Igindedetiner hira hirani ha usa nga kampo militar ngan pwersahay nga ginpaupod ha saywar ha masa.

Sigon ha NDF-EV, an pag-aresto ha ira talapas ha internasyunal nga makatawo nga balaud tungod kay retirado na hira nga angay kilal-on koma mga sibilyan. Nahiuna nga gindakop an iba pa nga retirado nga rebolusyunaryo sugad kan Rosalina “Ka

Ansay” Esponilla.

Bantay-serrado naman han militar ha ospital an Pula nga mangaraway nga hi Ann “Ka Tin-tin” Toling. Nadakop hiya kahuman masamaraan ha usa nga agway ha Paranas, Samar hadton Septyembre diin namartir hi Gerrick “Ka Justin” dela Cruz. Kaupod ni Toling nga nadakop hi Nonoy “Ka Aye” Linay, nga hasta yana diri pa ginlulutaw han 8th ID.

Iginkakabarak-an han NDF-EV an pagtalapas ha ira mga katungod koma mga *hors de combat* o waray kapas umato, labina nga may hilaba nga rekord an estado han pagtalapas ha mga balaud han gerra.

“An pagtalapas ha ira mga katungod samtang nakadetiner mas nagduduon nga waray hustisya tubtub nga naeksister an presente nga dunot nga sistema,” pahayag hini. ■

Larab, nagbabalik

KAHUMAN HAN DUHA katuig, utro nga igpapagawas han National Democratic Front-Eastern Visayas (NDF-EV) Media Office an Larab, an rebolusyunaryo nga panmasa nga mantalaan han rehiyon.

Utro ini nga magrereport han magpaso nga balita hiunong ha rebolusyunaryo nga kagiusan ngan mga panmasa nga pakigbisog ha Eastern Visayas. Tuyo liwat hini nga magklaro hiunong ha napapanahon nga isyu han katawhan, buungon an mga buwa han naghahadi nga rehimen, ngan igpasamwak an nasyunal-demokratiko nga linya. Kada Sabado igpapagawas an pinakabag-o nga isyu hini.

Gin-aaghat an ngatanan nga magpadangat han ira mga komento, suhestyon o koresponsal pinaagi han kada taga nira nga yunit ha propaganda. Makukuha an PDF han Larab ngan an mga pahayag han NDF-EV Media Office ha philippinerevolution.nu. ■

Korapsyon, panalapas ha katungod ha EV, iginbuksas han internasyunal nga misyon

Dugang nga nahibuksas ha Pilipinas ngan ha langyaw nga labnasan an korapsyon ngan pagtalapas ha tawhanon nga katungod ha Eastern Visayas kahuman an usa nga *international learning and solidarity mission* ha Tacloban City ngan Marabut, Samar hadton Oktubre 11-13. Ha pangunguna han Peoples Rising for Climate Justice (PRCJ), gin-imbetiga han mga lokal ngan langyaw nga akademiko, mamamahayag, tagdependa han kalibungan ngan tag-undong han tawhanon nga katungod an kamutangan han magkalain-lain nga komunidad ha Pilipinas nga aada ha unahan han pag-ato ha militarisasyon ngan kawaray hustisya ha klima (*climate injustice*).

Sigon ha PRCJ, pinakadelikado an Pilipinas para ha mga tagdependa han kalibungan. Gin-aatake han mga pwersa han estado an mga aktibista, organisador ngan lider ha komunidad, ngan ginbabalewaray an lehitimo nga araba han katawhan komo “insurhensiya” o “tarhug ha seguridad.”

Cancabato Bay

Usa an 2.56 kakilometro nga *causeway* (tulay) ha Cancabato Bay ha Tacloban ha mga proyekto nga natudlok nga makahiribang ha kalibungan ngan ha lokal nga komunidad. Hihimoon dinhi an reklamasyon ngan pagtindog han *causeway* nga magsusumpay ha *city hall* ngan erport han syudad.

Maabot 500 nga pamilya nga naukoy ha baybayon an gintatantiya nga maaapektuhan han proyekto. Hihibangon hini an katubigan ngan kabakawan nga bunayan han mga isda ngan pandepensa ha mga daluyong (*storm surge*). Nahireport na an 50% nga pagguti han dakop han mga parupangisda ha lugar. Diri liwat kakayanon han istruktura an higtaas nga daluyong nga natatabo ha lugar sugad hadton bagyo nga Yolanda.

Agud tagan-rason proyekto, ginsestering han gubyrno nga “haros patay” na kuno an Cancabato Bay. Kundi padayon nga nabubuhi dinhi an mga bakhaw, isda, ngan kagang ngan nagseserbe nga surok han pakabuhi han mga parupangisda. Diri liwat iginsasapubliko an mga dokumento nga may kalabutan ha proyekto.

Hiluagan nga korapsyon an nagpapaluyo ha ₱5 kabilyon nga *causeway*.

Katin ini han Sunwest Inc, kompaniya nga pananag-iya han kongresista ngan pugante nga hi Elizaldy Co nga dabi ha mga maanomaliya nga proyekto nga *flood control*. Iginuduso liwat ini han Tingog Party-list ha pangunguna han asawa ni Martin Romualdez.

Militarisasyon ha Samar

Iginbuksas liwat han misyon an grabe nga militarisasyon ha isla han Samar. Pira ha mga barangay nga ginpailarum ha “lockdown” an Osmeña, Palapag ha Northern Samar; Agsaman, Jipapad, ngan Dorillo ha Eastern Samar, ngan Baras, Borongan ha Eastern Samar. Nalilimitahan an pagpakabuhi han mga parag-uma han lubi ngan humay dinhi.

Ginpapagrabe hini an gidaan atrasado nga produksyon nga durot han kakulang han higamit, nagbabag-o nga klima, ngan mahal nga mga abono ngan pestisidyo. Problema liwat an barat nga pamalit han ira mga produkto. Waray liwat ayuda nga ginhatag ha panahon han kalamidad.

Ha Marabut, ginrereklamo han masa an pagkampakampo han militar ha mga eskoyalhan, *health center*, ngan *barangay hall*, nga talapas ha internasyunal nga makatawo nga balaud. Gin-gagamit liwat an mga proyekto ilarum han

Barangay Development Program komo pasangilan ha ira presensya.

Kundi naniningkamot an mga paraguma nga pauswagon an ira pakabuhi. Padayon liwat hira nga naninindugan atubangan han panhaharas, pwersahay nga pagpapasurender, pangigingstraping, iligal nga pag-aresto, ngan mga hinimuhimo nga kaso kontra ha ira.

Padayon nga pag-ato

Ha lista han misyon, 4,000 nga Samareño o 1,025 nga pamilya an nagin biktima han hamlet o “lockdown” ngan pagpapalayas ha urukyan. Ha Tacloban, 36 nga estudyante an biktima han panhadlok ngan panhaharas han AFP-PNP.

Nanawagan ha mga delegado hi Fernando Bechacho, parag-uma tikang ha Borongan, nga padig-unon an ira determinasyon, labi kay mapupuyoy hira kun magpadara hira ha kahadlok. Hadton 2021, nagin biktima hiya han pangigingstraping han militar. Kahuman hini gin-gigipit ngan ginpapasurender gihapon hiya. Kundi waray hiya pagsugot, lugod, gin-insister niya nga matagan hiya hin bayad-danyos para ha iya tuna nga diri niya nahuhulad tungod ha mga buwa nga tahap ha iya.

Nakig-usa an mga delegado ha panawagan han katawhan han Eastern Visayas nga palayason an militar ha komunidad. Nagsaad liwat hira nga pakukusgon an ira panawagan para ha makatadungan nga pakabuhi. L

